

Insectenplagen op bomen en klimaatverandering

De laatste decennia worden veel veranderingen bij inheemse plaaginsecten op bomen waargenomen. Sommige eerst algemene plaagsoorten verdwijnen terwijl andere inheemse soorten juist frequenter voorkomen. Daarnaast hebben we te maken met nieuwe soorten.

Er worden verschillende verschuivingen waargenomen. Een paar voorbeelden: sommige inheemse plaaginsecten verdwijnen (dennenbladwesp), andere inheemse plaaginsecten verhevigen (wintervlinder), Zuid-Europese soorten verschuiven naar onze streken (eikenprocessierups) en Invasive Alien Species (van andere continenten) kunnen in het inmiddels geschikter klimaat, nu wel in onze streken aanslaan (koningsschildluis).

Sommige verschuivingen lijken gerelateerd te zijn aan klimaatverandering. Door >>>

foto Leen Moraal

De eikenprocessierups is al sinds 1991 in Nederland.

>>> zachte en natte winters vergroten de verwinteringskansen en het aantal generaties per jaar is soms afhankelijk van klimaat. Bij warmteminnende insecten bepaalt de zomertemperatuur de ontwikkelingssnelheid. Klimaatstress (droogte) maakt bomen gevoelig voor secundaire ziekten en plagen. Omdat klimaat het uitkomen stuurt van eitjes en uitlopen blad, heeft het invloed op de synchronisatie tussen insect en boom.

Plaaginsecten kunnen allerlei effecten opleveren. Hinder door de afscheiding van kleverige honingdauw van bladluizen op auto's en terrasjes, gezondheidsklachten door de irriterende haren van de eikenprocessierups, ontsiering van bomen door het bruin worden van bladeren door paardenkastanjemineermot. Ook kan er vitaliteitsvermindering zijn bij bomen, primair door bladvraat van wintervlinders, en secundair als op de daardoor verzwakte bomen ziekten en plagen optreden van onder andere de eikenprachtkever. Er kan zelfs sterfte van bomen optreden, door bastkevers als de letterzetter.

Sinds 1946 wordt het optreden van insectenplagen op bomen via een netwerk van beheerders door Alterra geregistreerd. Het is belangrijk om een vinger aan de pols te houden want de uiteindelijke effecten van klimaatverandering via plaaginsecten op bomen zijn ernstig en onvoorspelbaar.

Leen Moraal, Alterra, leen.moraal@wur.nl